

Potrebno ojačati energetske saradnju

12.01.2009. godine

Dženana Halimović

Prestanak dotoka plina u Evropu još jednom je upozorio zemlje regije kako je neophodna čvršća međusobna saradnja, ne samo u kriznim situacijama, nego i inače. BiH bi, da nije bilo dobre volje njenog susjeda - Srbije, teže podnijela nestašicu ovog energenta.

Kriza uzrokovana nestašicom plina koju je najteže podnijela BiH, te gesta srbijanske vlade uz pomoć koje je snabdijevanje građana ovim energentom ponovno uspostavljeno, na najbolji način demonstrira potrebu za dobrom regionalnom saradnjom.

Predsjedavajući Doma naroda BiH **Sulejman Tihić** zahvalio je predsjedniku Srbije na humanoj gesti, te prihvatio prijedlog da pregovara o tome da Srbija postane regionalno sjedište gasa. Zbog mase neriješenih pitanja, Bosni i Hercegovini saradnja najviše treba podcrtao je Tihić:

„Postoji i na našoj strani odgovornost. I mi moramo imati daleko, daleko više aktivnu poziciju i naš veći interes da ta pitanja budu riješena i da definitivno postavimo pitanje granica, a sada imamo jednu takvu situaciju, kod Hrvatske to je već duže vremena, a kad je u pitanju Srbija, imamo sada jednu dosta prijateljsku vladu koja želi da rješava probleme sa Bosnom i Hercegovinom i ne želi da se miješa, barem ne onako kako je to rađeno ranije.“

Plinska kriza tako je otvorila vrata i priči staroj nekoliko godina o opskrbi plinom iz Katara kroz investiranje u gradnju terminala u Hrvatskoj. Član predsjedništva BiH Haris Silajdžić ponudio je mogućnost zajedničkog nastupa BiH i Hrvatske u pregovorima s Katarom istakavši kako je to strateški važan projekt. No, regionalna saradnja, nije na na nivou na kome bi trebala biti, a uključivanje u bilo koju zajedničku inicijativu u regiji, uključujući i ovu s Hrvatskom, može samo pomoći zemlji, ističe član parlamentarne Komisije za ekonomske reforme i razvoj **Slobodan Šaraba**, te ukazuje na najvažnije aspekte:

„Jako značajno je i pitanje bezbjednosti o kome smo do sada više puta govorili, gdje je neophodna regionalna saradnja i gdje države treba da su jako upućene jedna na drugu. Pitanje ekonomije, pitanje trgovine, pitanje izgradnje puteva, sve su to pitanja gdje je neophodno da postoji veći stepen regionalne saradnje, koji, nažalost, do sada nije dao očekivanje rezultate.“

Generalni sekretar Vijeća za regionalnu saradnju **Hidajet Bišćević** napominje kako je jedno od prioritarnih područja jačanje saradnje upravo u oblasti energetike. Međutim:

„Mogli smo biti zadovoljni stupnjem saradnje većine zemalja Jugoistočne Evrope u oblasti energetike. Nažalost, politički procesi nestabilnosti, ratovi i sve što se događalo zajedno sa, rekao bih, procesom stvaranja novih država i na neki način fragmentacijom svih ekonomskih aktivnosti, je dovelo do prekida veza. Ja se vrlo često znam metaforički izraziti i reći da smo donedavno svi mislili da postoji samo hrvatska, ili samo makedonska ili samo crnogorska struja,

da rijeke i energenti putuju samo do granica. Sada, dramatično, sa ovom krizom se vidi u kojoj mjeri je potrebno ojačati regionalnu energetske suradnju na dobrobit svih."

Regija je, dodaje Bišćević, u prednosti jer ima i pravni okvir za takvu saradnju, a prednosti bi bile velike:

„Čini mi se da bismo čak u ovakvim kriznim situacijama mnogo lakše i mnogo snažnije pozicije imali i za pregovore sa dobavljačima, sa Rusijom i drugim dobavljačima plina ukoliko bismo nastupali zajednički kroz neku zajedničku energetske burzu ili neki drugi oblik suradnje.“

Projekt menadžer sektora za makroekonomiju VTK BiH **Igor Gavran** kaže kako su zemlje bivše Jugoslavije u ekonomskom smislu upućene jedna na drugu jer su kao jedna država privredno zaokružena cjelina. BiH je, na primjer, mogla zajednički sa Srbijom nastupiti u pregovorima o snabdijevanju gasom, smatra Gavran, te dodaje da loša saradnja sa zemljama u regiji prijeti da BiH istisne iz važnih tokova:

„Moglo bi se desiti jednostavno da nas ostali susjedi međusobnim povezivanjima dalje zaobilaze. Svjedoci smo kako neki od susjednih zemalja razvijaju daleko bolju ekonomsku saradnju sa državama sa kojima je BiH imala početnu poziciju daleko povoljniju, kao što su recimo arapske zemlje, kao što su veliki poslovi koje hrvatske kompanije ostvaruju na tom tržištu – posljednji kontakti predsjednika Mesića sa Katarom i nekim drugim potencijalnim investitorima. S druge strane, Srbija ostvaruje neke bliske ekonomske veze sa nekim drugim našim ranijim tržištima bivšeg Sovjetskog Saveza. Dakle, Bosna i Hercegovina u svim tim ranijim povezivanjima zasada najlošije prolazi i pokazuje najmanju inicijativu.“

Mada u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH kažu da se bez regionalne saradnje ne može realizovati bilo koji ozbiljniji projekat za izgradnju gasne infrastrukture, sa aspekta BiH izgradnja terminala na jadranskoj obali znači tek da bi novi izvor prirodnog gasa bio relativno blizu. No, to za BiH nije rješenje ukoliko ne izgradi gasovodni sistem sa Hrvatskom, što se za sada ne planira.